

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközleődök.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8 sz.) küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: FRÁTER SÁMUEL.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGETES TARTALMU HETILAP.

HIRDETÉSEK.

Háromhasabos pet-sor
egyszeri közléseért 7 kr.
két-szeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő.
Bélvégdíj minden egyes
baktatásért 30 kr.

A NYILTTÉRBE:

minden 3-hasabos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdető-
tetemes díjkedvezmény-
ben részesülnek.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7 sz.) intézendők.
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

Haladás és erkölcs.

Az a bizonyos „haladás,” melyre századunk annyira büszke, erkölcsi tekintetben olyan nyomokat is hagy maga után, melyek méltán adnak aggodalomra okot. Hogy többet ne említsünk, az a frivol felfogása az illedelemnek, az a szabadosság a vélt jogok gyakorlása közben, az a mohóság az élvezetek kergetése körül, különösen az ifjúság körében, olyan jelenség, melynek tünetei elszomorítók.

Mi nagyon jól tudjuk, hogy ezen irány ellen — általában véve — sikertelenül vállalkoznánk Don Quisotte szerepére. De tudjuk azt is, hogy különleges szempontból — társadalmunk minden közlönyének egyik leg-szentebb kötelessége alkalmilag erejéhez képest figyelmeztetni azon veszélyre, mely ma-gy a r n e m z e t i társadalmunkat évről-évre jobban fenyegeti.

E kötelességet akarjuk teljesíteni most, midőn megyénk tanintézetei ismét benépesedve, a tanulók nyilvános életének szorgos ellenőrzését ajánljuk mindazok figyelmébe, kiknek tisztjük és módjukban áll, hogy utjokról eltakaritgassák a botrányköveket.

És — nem tehetünk róla — kénytelenségből kimondjuk, hogy e részben szülők, gyámok, tanárok, tanítók fáradozásának csak úgy lesz — egészben — ohajtott sikere, ha

rendőrségünk is megteszi azt, a mi — saját hatáskörében — kötelessége.

Mert — Isten tudja mi okból — nálunk meglehetősen lanyha felügyelet alatt állnak azon üzelmek, a melyek előszeretettel iparszerűleg igyekeznek behálózni a tapasztalatlanokat, hogy megfosztsák azokat nemcsak pénzüktől, de szívök ártatianságától, lelkiük tisztaságától is — — — az esték sötétjének mindent eltakaró leple alatt.

Az utcákon csatangoló, kapualjakban szemérmetlenkedő amaz éjjeli szoknyás alakok, — a vendéglők, kávéházak, korcsmák, különféle czimek alatt szabadalmazott sirénei sokkal többen vannak és ügyesebbek a csábításban, hogy sem azoktól az ifjúság, a rendőrség támogatása nélkül, minden időben megóvható lenne, — s mivel nyilvánvaló, hogy a titkos bünbarlangok még a felnőtteket is lelki és testi nyomorékokká tehetik, rendőrségünknek — ide értve az egészségügyet is — elegendhetlen kötelessége, hogy végre-valahára gyökerestől igyekezzen kitépni azt a sok gázt, kiégetni azt a naponkint terjedő fekélyt, mely nyilván és titokban fertőzteti meg társadalmi életünk levegőjét, s szedi hova tovább nagyobb mérvben áldozatait.

Az erkölcsileg súlyodtak eme nagy szá-mának depravaló befolyásától féltjük mi az ifju nemzedéket, s ebben magát a ma-gy a r n e m z e t i j ö v ő t á r s a d a l m a t; mert egy lélekben testben inficiált nemzedék eler-

nyedt szellemi képessége, elgyengült idege nem lesz alkalmas a reá váró nagy feladatok megoldására; — holott — ki ne tudná, ki nem értené? — talán már a legközelebbi jövő olyan viharos események csiráját hozza magával, melyek mikénti alakulásától függend a magyar nemzet fennmaradása, vagy — — — megsemmisülése.

De ha nem volna is így, — s bár ne kellene erre számítanunk —, ha bár az „örök béke” napjai lennének is biztosítottak, amaz eszményi nemes cél, mely kell, hogy minden embernek élethivatása legyen, a lélek és szív tehetségeinek, hajlamainak folytonos nemesítése által megközelíteni az alkotó szelleme fenségét: már ez elég ok arra, hogy a rossz hajlamok fejlődésének a társadalom minden jótakaró közege állandó harcztot üzenjen.

S e tekintetben óhajtható, hogy a szülők, gyámok, tanárok, tanítók mindig éber figyelemmel, minden tekintetben tapintatos szigorral őrökdenek a gondjaikra bizott ifjúság nevelése körül, s ne engedjék magukat elámitatni ama „korszerű” irány által, mely az „önállóságra szoktatás” ürügye alatt, a felügyelet szigorával járó kötelességek ritkítására törekszik.

Az ifjúság, mely előjáróiban látja példáját annak, miként lehet és kell kötelességeinket minden lealkuvás nélkül, isten és emberek törvényeivel szemben hiven teljesíteni, az — már szíve jobb hajlamai után is —

TARCSA

MÁMOR.

Száll az idő napról-napra feletted,
Tested-lelked minden perczen öregebb,
Véred lángja megemésztí önmagát,
Ne késsél hát — idd ki az élv poharát!

Ifjúságod rövid időn oda van,
A jövő nem — csakis a ma gondtalan,
Vágyó szived egyedül ma vigadhat....
Sír előtt állsz, fehér hajjal maholnap.

Mert az idő sohsem kérdi tetőled:
Éltél vagy sem? Elrabolja kincsedet
S repül vele sebes szárnyon messzire,
Hogy a multnak bús sirjába temesse

Vigadj hát míg messze van az enyészet;
Fürödj kéjben — nagyon rövid az élet!
Temetőhely lábaid hol állanak,
Temetője ifjúságod álmának.

Mindnek, mi él, mi született, halni kell
Napsugár is halni megy, a hold ha kel....
És a sirban nem öröm mi vár reád....
Férgeknek adsz dús halotti lakomát.

Coernay Dániel.

TUBARÓZSA.

(A „Gömör” eredeti tarcsáj.)

Ringó száron hófehér virág. Tubarózsa a neve. Kedveltem eddig is, mint minden virágot, de szeretem most, mint egy virágot sem.

Hiszen az Ő virága. . .

A lugasban voltunk együtt utólszor. Könyv volt a kezében. Imádságoskönyv.

Vétek nyomná tán a lelkét s azt akarja leimádkozni? Mäskülönben mit keresne kezében az imádságoskönyv? Ma már nem szokás imádkozni! . . .

A szemébe néztem. Azon át akartam olvasni lelkébe. Ugyis azt tartják, hogy a szem a lélek tükre. A tekintete azonban tiszta volt. Olyan, mintha fényét abból a dics-árból kölcsönözte volna, mely szent sugarával a szűz anya szeplőtlen homlokát ragyogja be.

— Kiért imádkozik? kérdém tőle.

— Azokért, kik nem szoktak imádkozni, mondotta oly hangon, mintha minden egyes szavában a templomi orgona lágy fuvalma rezdült volna meg.

Lángoló pír ült arczomra. Az önvád szégyenpirja. Mert én sem szoktam imádkozni! . . .

Leültem melléje. A kezét akartam megfogni, hogy megcsókoljam. Nem volt bátorságom hozzá. Annyira bűnösnek tudtam magam e leánnyal szemben.

— Nézze ezt a képet! Mondotta egész kö-

zel hajolva hozzám és az imádságoskönyv egy képecskéjére mutatott.

A kép a Megváltót ábrázolta, a hogy szeretettel öleli keblére az ifjút, ki vétkei tévelygéseit megbánva, az Úr bocsánatát esdi.

— Látja, az ily megtévelyedettségért szoktam én imádkozni, tette utána megbüvölő szomorussággal.

— És ha megtértek? . . .

Nem felelt. Hirtelen mozdulattal odahagyta helyét és a kertnek tartott. Én követtem. Egy virágos ágy előtt állott meg.

— Melyik az ön kedvenc virága? kérdé hozzám fordulva.

— A buzavirág, felelém.

— Az enyém meg a tubarózsa, mondotta.

— Szép, de kissé későn nyílik, jegyzém meg.

— Igaz, felelé. Most is alig várom már, hogy egyet a keblemre tűzhessek. És mintha valamit keresne, nézett körül a virágok közt. Egyszerre csak felkiáltott.

— Ni, amott egy tubarózsa! És e szavakkal egy bokorhoz szaladt, melyen csakugyan ott pompázott a tubarózsa.

De csakegyetlen egy. . .

Talán éppen ezért örült úgy meg neki, Százszor, ezerszer vitte az ajkához és úgy csókolgatta, aztán — nekem adta. . .

Azóta, egy hét óta szeretem én egy a tubarózsát . . .

F. S.

törekedni fog arra, hogy úgy az iskolában, mint a társas életben elismerést vívjon ki magának.

De hát való az is, amit a latin példabeszéd mond: „Nitimur ad vetitum,“ hajlunk a tilosra, — de nem kevésbé igaz, hogy az alkalom leggonoszabb kerítő, — s mert ez így van, mi az ifjúsággal szemben nem annyira a tilalomra, mint inkább a felügyeletre fektetnők a főszlyt — amivel nem azt akarjuk mondani, hogy e felügyelet a tanítók részéről csak valamikor is hiányzott volna, mint inkább azt, hogy e felügyelet folytonosságától és mindenre kiterjedtségétől feltételezzük a „közkerölcsök“ javulását, amelyek hogy ez idő szerint — általában véve — nem kielégítő, azt bizonyítani már ma felesleges.

Egyébiránt maga az ifjúság is, a hazának, a nemzetnek, gondviselőinek, tanítóvezéreinek, de önmagának is tartozik azzal, hogy midig törekedjék megfelelni a hozzáfűzött várakozásnak, — hogy soha ne feledje, miszerint azon nemzet, melynek gyermekéül büszkén vallhatja magát, reá fogja hagyni örökségét, az ősök által szerzett haza földjét, szabadság-biztosító intézményeit, melyeket továbbra fenntartani, megvédeni az ő szent kötelessége leend.

Az elmondottakat ismételve és olvasóink, főleg pedig az érdekeltek figyelmébe ajánlva, a mai napon kezdődő új iskolai év alkalmából azon reménynek adunk kifejezést, miszerint csak nagy vonásokban közölt nézeteink rokonszenvre, s ott ahol kivihetők, alkalmazásra találnak.

A gömörmezei ifjúság Tompa-szobor egyesületének közgyűlése.

Két évvel ezelőtt megyénk ifjúsága megalakította a Tompa-szobor egyesületet. Tűzzel, lelkesedéssel tömörült az ifjúság a nagy költő emlékszóbrának megalkotásához. És mégis ma, két év után — a legridegebb közönyt kell constátálnunk. Legalább erre vall a f. é. aug. hó 30-án Rimaszombatban a főgymnasium tornacsarnokában megtartott évi közgyűlés, melyen az ifjúság — daczára annak, hogy az már jóval előbb hirlapilag is köröztetett — csak kevés számmal volt jelen.

A közgyűlést báró Nyáry László elnök nyitotta meg hazafiságtól áthatott meleghangú beszéddel.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után elnök a tisztikar nevében is lemondott. A közgyűlés azonban nagy lelkesedéssel újból megválasztotta azt.

Ezután a napi rendre tért át a közgyűlés.

Felolvastattott s hitelesített a múlt közgyűlés jegyzőkönyve.

A közgyűlés egyhangulag fogadta el ezután Fráter Sámuel egyesületi jegyző azon indítványát, hogy a Tompa-szobor ügyének a megye területén működő öngyűlések is megnyeressenek, mint a melyek tudvalevőleg egyik leghatalmasabb tényezői minden hazafias cél előmozdításának és megvalósításának. E célból br. Nyáry László elnöklete alatt egy három tagú bizottság küldetett ki.

Nagyenyeden egy theologus gyűjtést rendezett a Tompa-szobor javára, miután azonban a befolyt pénzzel mai napig sem számolt be az egyesület elhatározta, hogy öt számadásra hívja fel.

A Sárospatakon alakult „Sárospatakon tanuló gömörmezei ifjúság Tompa-szobor egyesület“ének a „gömörmezei ifjúság Tompa-szobor egyesületébe“ leendő beolvastatása végett a

szükséges teendők megejtésére egy 4 tagú bizottság küldetett ki.

Végül tisztán a központban lakó egyénekből egy tíz tagú helyi-bizottság szerveztetett az egyesület ügyeinek vezetésére. E bizottság tagjai: Institórisz Endre, dr. Rárossy Gyula, dr. Kalocsay Béla, Törköly József, Lőrinczy György, S. Szabó József, dr. Veres Samu, Lengyel Samu; Percz Samu és Fráter Samu.

A jövő évi közgyűlés határnapjául Tompa Mihály halálának 25-ik évforduló napja tűzetett ki, és elhatároztatott, hogy az emlékünnepelelyel köttetik egybe.

Más érdemleges indítvány nem tétetvén, a közgyűlés véget ért.

Fővárosi levél.

Budapest, 1892 szeptember 2

Olyan furcsa érzés fogja el az embert minden esztendőben, mikor a levél keltezésénél a hónap nevét „r“ betűvel kell leírni. Őszi táj, költöző fecske és gólya, vig szüret és köd tolakodik az ember gondolatai közé. Pedig most van javában a kánikula. Rettenetes porfelhő, aratási hőség az apostolai ennek a szeptembernek. Ha az ember az utak és terek fűt nézi, egy hamis kis tündér a fülébe dalolja, hogy:

„Itt van az ős, itt van újra“ mert száraz, sárga lombot zörget a várva várt szellő. A sáharai hőség a múlt hetekben leégette a leveleket, kopaszra perzselte a gyepet, s most a növényntani kertben apró jelző táblácskákat szándékoznak alkalmazni „Zöld gyep“ felirással, mert a serdülő ifjúság növényntani ismerete lehetetlen, hogy csak sugalja is, hogy az a megrepesztett föld egykor fűszálakkal volt bennőve.

Elszáll a fecske meleg hazát keresni, s tömegesen érkeznek helyettük a vidékről friss „gólyák.“ Legtöbbször fekete ruházatban röpkednek az aszfalton, piros arcukról a vidék egészsége sugárzik, legtöbbször már zsebében fekszik az aláírásra váró index, tapasztalt és hallgatónak igyekeznek mérsékelni látni és tapasztalni vágyódásukban az ifjabb nemzedéket. Az elmúlt vakációban oly sokszor emlegetett fényes kávéház, elegáns étterem, corso, cukrászat mindmind olyan csábító, hát még azok a szép leányok, a kik bizony nem sűtik le a szemüket nagy szemérmesen, ha beléjük merészelsz tekinteni, mint az otthoni bakfiskák. Olyan kedélyessé, elevenné teszik pár nap óta ezek az arany-fiatalok ezt a lomha, agyonizzadt fővárost, mint egy hűs szellő a lankadt természetet.

Nagy lassan befelé húzódnak már a nyaralók is. Estéről-estére élénkebbek a sétahelyek, szaporodik a fényes fogatok száma, egy kis őszi fordulat az időjárásban és együtt lesz a téli Budapest. Hiszen megjő már nyaralásáról a népszínház csalogánya, Blaha Lujza is, újra fogjuk hallani az ő kedves hangját. Mert már csak hiába, mások bírálatára szerint is utólérhetlen művész nő ő, de a ki kétszeres jussal emlegetheti őt úgy, hogy „a mi Blaháné“ — már mint a gömöriek — annak hangzik aztán büvbőbajosan az ő éneke.

Annyi mindenféle készülnek elő mindenütt a szórakoztató helyeken a téli saisonra, hogy a legközelebbi napokról egészen megfeledkeznek. Mindenütt a régít látni és hallani, legfőleg a leleményes Wulff talált ki ismét olyan vonzerőt, mely lovardáját közönséggel megtölti. Hatalmasan kifejezett, s bámulatosan idomított öt elefánt mutatványai mulattatnak most, s a mi a legvígasztalóbb, semmi kilátás arra, hogy ezeket is versenybirkózásra hívják ki hivatott és hivatlan erős emberek. Legfőleg divatba jön az elefántoskodás. Ez pedig a garçon-lexikon szerint egy igen ártatlan foglalkozás, az elefántnak semmi egyéb feladata, mint befogni a garde des dames füléit, hogy ne hallja, a mit barátja a gardirozott — rendezes szép leány — fülébe sugdos. Magam is engedve az általános divatnak becsületbeli szerződést kötöttem a Laczi barátommal, hogy kölcsönösen elefántoskodunk egymás érdekében. A corsón én kértem a Laczit, hogy legyen ő először elefánt, s csakugyan jól teljesítette kötelességét, megvallhattam szívem heves érzelmeit a kedves Miczikének. Másnap a Laczi előfog, hogy most már legyen én neki elefánt.

— Aztán kikié? — kértem.

— Miczikeéknél!

— De Laczi! Csináltál végrendeletet? Agyon akarod magadat általam lövetni? Én elefántoskodjam, míg te Miczikének megvallod, hogy szereted?

— Nem barátom — mondja Laczi — te csak sugdoss a kedves Miczike fülébe, hogy ne hallja, mikor az anyjának bókókat mondok!

— Mi az ördög! Te Laczi! . . .

— Hja barátom, nem esik a fa messze az almájától!

Fővárosi.

Kossuthért.

Nem, nem ő érette, kinek nagyságát, dicsőségét a mai nemzedék csak hiréből ismeri, de önmagunkérti hazafias szent kötelességből kell, hogy mindnyájan, kik magyarul érünk, emlékeztessé tegyük azon napot, e hó 19-ikét, melyen a gondviselés hazánkat, nemzetünket e század még elő legnagyobb emberével ezelőtt 90 évvel megajándékozta. Nincs a föld kerekéségén művelt nemzet, a mely, ha Kossuthja lenne, ne tekintené annak egy egész század végéhez közeledő születés-napját olyan alkalomnak, a mely legalkalmasabb arra, hogy mindazt a nemes gondolatot, melyet a legnemesebb hála és szeretet sugallani tud, a nemzethez, önmagához méltó ünnepek közt juttassa kifejezésre. E tekintetben a magyar nemzetnek talán minden másnál több oka van arra, hogy soha el nem hervadó koszorút fűzön azon férfiú ősz fűrtaire, ki 44 év óta hazájától távol, még ma is azon munkál, hogy a haza szent földje, a nemzeti intézmények iránti törhetlen hűséget ápolja, nagyra növelje honfitársai szívében.

Örömmel jegyezzük fel, hogy azon nap óta, melyen szerény lapunk; a nyilvánosság előtt, megyénk területén elsőnek emelt szót a közeledő születésnap érdekében, városunk területén naponkint élénkülő mozgalom észlelhető, melynek nemes célja az, hogy közönségünket e nap ünnepeiben részvételre buzdítsa.

Dalárdánk lesz az érdem, ha ez sikerül, mert az ő kebeléből emelkedett a legelső hang, mely magára vonta a közfigyelmet, de viszont közönségünk hanyagságára vallana az, ha e szép gondolatot nem tenné magáéva az egész közönség. Azonban nem hisszük, hogy dalárdánk kezdeményezésével magára marad, — ellenkezőleg úgy tudjuk, legalább bizonyosra vesszük, hogy különféle testületeink, egyleteink, élükön a városi képviselőkkel és tanáccsal örömet sorakoznak körülötte, s gondoskodni fognak arról, hogy az ünnepély minden tekintetben sikerüljön.

Az ünnepély egyes részleteiről — amennyiben véglegesen még nem lettek megállapítva, nincsen tudomásunk, de hogy egészükben lélekemelő lesznek azt bizonyosnak tartjuk. A nagy közönség tömeges részvételét bizonyosnak tartjuk, mert Gömörmeze s ebben Rimaszombat város mindig hazafias közönsége nem szokta feledni, hogy mivel tartozik az igazi érdemnek.

Törs Kálmán

1843—1892

A magyar irodalom egy kitűnő munkást, a közélet egy ritka nemes szívű alakot, a nemzet egy hű hazafit veszített el benne m. hó 31-én. Mint hazafi, mint író, mint politikus szerény körben ugyan, de mindig lelkiismeretesen igyekezett betölteni hivatását. Elhunytának híre fájoan érintheti mindazokat, kik aggódva látják, mint tűnnek el a jók, a nemesek, a hétköznapi életből kimagasló alakok anélkül, hogy az ür, mely utánuk marad, betöltetnék. De legélénkebb lehet a sajnálat elhunytá miatt vármegyénkben azért, mivel itt Rimabrézón született, s iskolai egyrészét is, mint a rimaszombati főgymnasium növendéke, itt végezte. — S valóban büszke is lehetett vármegyénk e kitűnő fiára, ki mint író is, Junius Brutus álnév alatt már ifju korában széleskörű becsületet vívott ki magának elannyira, hogy a később megalakult magyar hirlapírói nyugdíj-egylet, annyi jelesek közül, őt választotta alelnökévé; mint a közélet önzetlen bajnokát pedig a szentesi választó kerület tisztelte meg azzal, hogy a törvényhozó testületbe 1878 évtől kezdve, egész a legujabb alkalomig, képviselőjéül küldötte fel. Törs Kálmán a függetlenségi pártiak zászlója alatt küzdött a nemzet igazáért minden személyes érdektől ment olyan hő lelkesedéssel, hogy még politikai ellenfelei sem tudták tőle megtagadni az elismerést, a nagyra becsületet. Kora halálát — 49 évet élt — hosszas szenvedés után, tüdő és lépsorvadás okozta. Nőt és két kiskorú gyermeket hagyott maga után. — Áldott emlékét megyénkben is őrizze meg a kegyelet.

HIREK.

— **Kinevezés.** Ő Felsége Szekeres János rozsnyói prépost-kanonokot cz. püspökké nevezte ki. A hivatalos lap augusztus 30-ki száma erre vonatkozólag a következő legfelsőbb kéziratot közli:

„Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztése: Szekeres János rozsnyói székesegyházi nagyprépostot, czimzetes apátot és székesegyházi főesperest, serbiai választott püspökké kinevezem.

Kelt Ischlben, 1892. évi július hó 23.

Ferencz József s. k.,
Gróf Csáki Albin s. k.

Kinevezések. A magyar királyi igazságügy-miniszter Gantner Ágoston rimaszombati kir. törvényszéki díjnokot a vágújhelyi kir. járásbíróvához irnokká nevezte ki. — A vallás- és közoktatási magyar királyi miniszter a Dobsinán szervezett állami polgári fiúiskolához igazgatóul Rőczy Istvánt, a nagyrőcei polg. iskola eddigi igazgatóját nevezte ki. — A budapesti postaigazgatóság ajnácskői postamesterré öz. Osváth Istvánné sz. Nagy Erzsikét nevezte ki.

— **Előléptetés.** Marikovszky Géza, a Coburg hercegi uradalom központi kormányzatának hivatalnok, nevezett hercegség balogvári uradalmába számtartóvá nevezetett ki.

— **Tanítónő-választás.** A Rózsnyón, a múlt augusztus hó 21. napján tartott iskolaszéki gyűlésen a községi iskola rendes tanítónőjévé az ugyanott eddig működött segéd-tanítónő: Zhorzky Odone, — ennek helyére pedig Ratkó Margit kisasszony lett megválasztva.

— **Esküvő.** Okolicsányi Lajos Coburg hercegi főerdész Zavackáról a múlt héten vezette oltárhoz Kalkbrenner Irén kisasszonyt, dr. Kalkbrenner Hugó hercegi s megyei tb. főorvos igéző és kedves leányát Helyán. Tartós boldogság kísérje frigyüket.

— **Gyászbeszéd.** Szerető hitves és négy könyező árva állja ma körül a koporsót, melyben egy közszeretben álló polgártársunk alussza immár, hosszú szenvedések után örök álmát. Tegnap virradóra ragadta el a rideg halál szerettei köréből, mely a következő gyászjelentést adta ki: Öz. Miskolczy Istvánné szül. Müller Mária ugy a saját, mint gyermekei: Margit, Lajos, Maresa, és Riza, — továbbá id. Miskolczy István és a többi rokon nevében is megtört szívvel jelenti a feledhetlen jó férj, gondos apa, szerető fiú és rokon Szendrői ifj. Miskolczy Istvának folyó 1892. évi szeptember 3-án, éjjeli 2 óraker hosszú szenvedés után életének 47-ik, boldog házasságának 19-ik évében történt gyászszos elhunytát. A drága halott hült teteme f. szept. hó 4-én, délután 4 óraker fogtak a rom. kath. egyház szertartásai szerint a rimaszombati sirkertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat f. szept. hó 5-én reggeli 7 óraker fog a rimaszombati rom. kath. templomban az egek urának bemutatattatni. — Áldás és béke lengjen a kedves halott porai felett! Rimaszombat, 1892. év szept. hó 3-án. — Temetése ma délután 4 óraker lesz a rom. kath. egyház szertartásai szerint. Legyen álma csendes! A mélyen megtört családot pedig vigasztalja meg az örök Gondviselés!

— **Halálozás.** Lapunk előző számában „A löfegyver áldozata” czimen egy megrendítő szerencsétlenségről tettünk említést, melynek tragikus végét ért hősnője városunk egy köztisztviselőben álló iparosának, Rakottya Danó czukrásznak a fiatal felesége volt. A fiatal nő csakugyan áldozata lett a lösebnak. Két napi szenvedés után m. hó 28-án a déli órákban meghalt. Temetése másnap 29-én délután volt, óriási részvét mellett. Legyen könnyű a föld ifju teteme fölött!

— **Az oldalfegyver.** F. hó 1-én az esti szürkületben egy főtéri kapualjában a helybeli tűzér-űtegosztály egy köztisztviselője erősen csapta a levelet néhány konyhatündérnek, amikor egyszerre csak kardot rántott s azzal a megrémült hölgyeket kergetni kezdte. Ezt látva egy civil — foglalkozására nézve minden — a meztelen szabályát kiragadta a vitéz ur kezéből és azt annak csak csak nagy könyörgésre adta vissza. A viszszerült szablya a hadfinak is visszahozta már lelohadt bátorságát, amennyiben alig hogy azt újra a kezébe kaparította, oly dühös vagdalozást eresztett meg a levegőben, amelyet annak idejében talán még a halhatatlan Don Quixotte sem produkált. Végre is a hősieskedésnek két arra czirkáló rendőr vetett véget.

— **A banda itthon.** Városunk kedvelt s kitűnően szervezett zenekara, — mely Palócz

Kálmán vezetése alatt a nyár folyamán Alsó-Tátrafüreden aratta a babérokat, — újult erővel s friss egészségben érkezett haza e hó elsején.

— **Vétkes bukás.** Gescheit Jakab putnoki és Kis Sámuel nyustyai kereskedők csödbe kerültek. A kir. törvényszék azután vétkes bukás vétsége miatt vonta felelősségre őket és a f. é. augusztus 31-én megtartott végtárgyalás után az enyhítő körülmények figyelembevételével Gescheit Jakabot két havi fogházra és 3 évi hivatalvesztésre, Kis Sámuelt pedig 25 frt pénzbüntetésre ítélte, mely ítéletben Kis Sámuel megnyugodott, Gescheit Jakab és terhére a kir. ügyész azonban az ellen felebezett.

— **Tolvaj házigazda.** Hartman Jónás trizi lakos múlt hó 9-én elment Tollasi András ottani lakoshoz s ott együtt pálinkáztak. Ezalatt a nyakába akasztott vászon zacskóba helyezett 10 frtja a zacskóval együtt elveszett. Miután rajta- és a háziakon kívül más ott jelen nem volt, károsult az amugy is rovott előéletű Tollasi András és nejét feljelentette.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják hálás köszönetemet mindazon rokonok, jóbarátok és ismerősök, a kik forrón szeretett kedves nőm temetésén részt vettek és részvétökkel nagy fájdalommal enyhíteni szivesek voltak. — Hálás tisztelettel Rakottya Danó.

Az új pénz iránti törvényjavaslat szentesítése alkalmából a magyar női közönség kedvenc lapja a „Képes Családi Lapok” igen alkalomszerűleg közöl a legközelebb megjelent 35-ik számában egy regét a pénzről, s ezzel kapcsolatosan bemutatja az új pénz nemek lenyomatát is. A megjelent szám különben is igen érdekes: a Széchy „Egy doboz levélpapír” czimű beszélynék a vége, Incevények kedves verse, a dalár ünnepély terjedelmes leírása, Táborinak karczképe, az Umilta novella folytatása mind érdekes olvasmányok, amelyekhez járulnak a többi aprólékos dolgok. A képek, mint mindig most is művészi kivitelűek. — A „Képes Családi Lapok”-at mint az ez idejűleg legeliterjedtebb, legkeresettebb szépirodalmi lapot, mi is a legmelegebben ajánljuk, főleg lapunk női olvasó közönségének figyelmébe. A lap ára: egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Megrendelhető Budapesten, Nagy-korona utca 20. szám alatt. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal azoknak, kik posta útján hozzá fordulnak.

— **Az ember számokban** Az embertest 105 csonttal és 500 izommal bir, egy felnőtt ember vérének sulya mintegy 15 kilogrammot tesz. A szívek átmérője rendszeren 15 cm; perczenkint 70-et, óránként 4200-at, évenként 2579200-at ver, minden egyes verés 48 gr. vért visz tova, perczenkint 2300 grammot, óránként 132 kgmot, és naponként 585 mázsát. A test összes vére 3 percz alatt fut keresztül a szíven és tüdőkön a rendes állapotban 5 liter levegőt tartalmaz. Óránként átlag 1200-szor lélegzünk, melynél 300 liter levegőt fogyasztunk el. A bőr 3 rétegből áll, melynek vastagsága 5 mm. és 3 mm. között váltakozik. Minden négyzetcentiméter bőr 12.500 izzadócsövecskét, vagy likacsot tartalmaz.

Magyar Génusz. Alig keletkezett még Magyarországon irodalmi vállalat, mely oly rövid idő alatt, alig egy féle évi fennállása után, a művelt közönség bizalmát és pártolását kiérdemelte volna, mint a „Magyar Génusz.” Egy fél év után a „Magyar Génusz” már páratlan sikerekre hivatkozhatik, s valóssággal új lendületet adott művészi és irodalmi életünknek, mert hisz leghirnevesebb íróink és művészeink siettek a „Magyar Génusz”-nak rendelkezésére bocsátani munkáik legjavát, s az eddig megjelent 32 szám egész tárháza a szebbnél szebb, s művészi kivitelben bemutatott képeknek, melyek érdekesek, s művészi becsesel bírók, vagy tanulságosak a szerint, a mint az események felszínre vetettek egy-egy aktualitást. Egész tárháza az írók becses munkáinak, s ha itt nem közlünk névsort, csak azért történik, mert alig van számottevő magyar író, a kinek nevét ide nem kellene nyomtatnunk. A „M. G.” előfizetési ára: egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr. A „M. G.” szerkesztősége és kiadóhivatala.

— **RÖVID HIREK.** Az új pénz. Az új arany koronákat október hó 4-én hozzák forgalomba. Az első példányokat ekkor adják át a királynak, a ki az nap éppen nevenapját üli. — **A Rimaszombat—Losonc közötti,** az ugynevezett „Ezüstföld”-ön végig vonuló helyi-érdekű vasutára vonatkozó előmunkálati engedély érvényét a kereskedelmi miniszterium további egy évre meghosszabbította. — **A rozsnyói egyházmegyei kath. tanító-egyesület** m. hó 31-én, szerdán tartotta tizedik rendes közgyűlését Rimaszécen, melyen az egyházmegyéből mintegy 120 tanító jelent meg.

Felhívás.

A budapesti királyi magyar tudomány-egyetem kebelében fennálló „Gömörmegei egyetemi ifjusági kör” alólirt szünidei elnöksége tisztelettel felkéri mindazon gömörmegei illetőségű ifjakat, kik tanulmányaikat most és a jövőben a budapesti magyar királyi tudomány-egyetemen, illetve a József-műegyetemen folytatják, hogy a hazafias és közművelődési czélokól alakult fentnevezett ifjusági kört belépésökkel anyagilag és erkölcsileg támogatni sziveskedjenek.

A kör ez évi alakuló közgyűlésének határnapja f. évi szeptember hó folyamán az egyetemi körök hirdetési tábláján köztudomásra fog hozatni.

Rimaszombat, 1892. aug. 31-én.

Hazafias tisztelettel:

Nagy Elemér,
szünidei jegyző.

Gaal Gusztáv,
szünidei elnök.

Iskolai hirdetés.

A dobsinai m. kir. polg. fiúiskolának első és második osztálya az 1892—93. tanév kezdetével megnyílik. Mindkét osztályban a tanulók szept. 11-ig vétetnek fel és iratnak be. A rendes tanítás szept. hó 12-én reggeli 8 óraker kezdődik.

Fizetendő díjak:

a) 50 kr. beiratási díj czimén a tantestületi könyvtárra

b) a tandíj 6 frt, mely féle évi előleges részletekben fizetendő.

Dobsinán tisztán németül beszélő családoknál 10 frttól felfelé teljes ellátás kapható.

A latin az első, a francia nyelv mindkét osztályban rendszeresen tanítatik az arra jelentkezők számára.

A latin nyelv tanítása díjmentes, a francia nyelv tanításáért havonként 1 frt fizetendő.

Az első osztályban csak rendkívüli tantárgy tanulása kezdhető meg.

Minden megkeresésre az igazgató azonnal s készségesen válaszol.

Dobsina, 1892. évi szept. 1-én.

Rőczy István,
igazgató.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. L. Helyben. Levelét és mellékelt versét óhaja szerint közzétesszük, mindazonáltal vizontszolgálat fejében mi is kérünk öntől valamit. Azt tudnillik, hogy egy munkatársunkhoz koszt- és kvártélyra legalább hat diákot keríteni sziveskedjék. Ime:

Tekintetes Szerkesztő ur!

Bátorkodom ezen alkalmi verssel felkeresni b. lapját. Ezen czikk megírására leginkább az adott okot, hogy én vagyok azon szerencsétlen kiválasztott, a kit az egész Batyi felkérés diákerítés végett. De a fő oka a czikk megírásának mégis azon kapzsiság, a mivel sokan 8—10 diákot akarunk magunknak megkaparítani. Hiszem, hogy mindezeknél fogva még a vasárnapi számban megjelenik.

Maradok stb.

Szeptember elsején.

Itt van az elseje, szeptember elseje,
Zsibong Rimaszombat, Gömörnek székhelye.
Jön kicsiny, nagy diák, ki innen, ki onnan,
Annak nem kell jönni csak, a ki itthon van;
De a ki itthon van, az menni képtelen,
Ha nem akarja, hogy neveletlen legyen,
A hívásra egyik házból a másikba
Sok beszéd- s menéstől rekedten, sántítva.
Szépen kéri aztán háziur és asszony,
Unoka, kicsi öcs, nagybátya, nagyasszony:
„Az Isten áldja meg, legyen olyan szives,
Diákot akarunk, van szoba kényelmes,
Ki eljönne hozzánk kosztra és kvártélyra
És mosásra, azaz teljes ellátásra.
A kosztban nem lenne hiba legkisebb sem;
A kosztot ajánlani bárkinek is merem.
Lakásunk világos, tiszta és kényelmes;
Divány, kasznai, asztal, öt ágy s mi szükséges
Mindem de minden van benne. De különben
Tessék csak megnézni.” S most valamennyien
Vannak, mind mást és mást mutat és magyaráz;
Vékony, vastag hangtól hangzik az egész ház.
„Ha olyan nem akad, szólalnak meg újra,
Ki hozzánk eljönne teljes ellátásra:
Akad olyan, a ki jár alumneumba,
Olyat felfogadnánk vagy huszat szállásra.
Be is jelentettük, hogy nagyon szeretnénk
Vállalni diákot, meg magunk is mennék
Piaczra, vasutához reggel, délben, este,
Porfellegek között, rettentő melegebe.
De egy óra leszen s a vonat felülről
Azonnal itt leszen. Ime már is füttyöl...
Legyen szives, jöjjön, szól az asszony, velém!
„De kérem hiszen még nem is ebédeltm.”
„Ebéd ide-oda!” „Szaladva kiálltolt
Az egész háznépesség: diákot! diákot!!!

Piaczi árak

Rimaszombatban szept. 3-án tartott hetivásáron.

Termények	Minőség-hect.-ben	Ár 100 kgmonkint	
Buza	75—77	7.50	7.20
Buza	78—80	7.20	7.50
Feles	74	7.00	7.10
Rozs.	70—72	6.50	6.60
Árpa	60—62	5.00	5.20
"	62—66	5.50	6.00
Zab	39—41	5.50	5.60
"	41—44	5.80	6.00
Tengeri	74	4.30	4.50
Köles	—	5.00	5.50
Széna	—	2.00	2.20
Zsupszalma	—	1.70	1.80

HEKSCH BERTALAN
csemege-, fűszer- és lisztkereskedése
Rimaszombat, Fötér 25. sz.
Tóth J. iparbanki pénztáros házában.

Üzletmegnyitás

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy nagybátyám: Weisz Károly ur üzletéből kiléptem. s helyben, Fötér 25. sz. a. — Tóth József iparbanki pénztáros ur házában — egy minden tekintetben jó felszerelt

CSEMEGE-, FŰSZER- ÉS LISZTKERESKEDÉST

nyitott. — Miután a kereskedelem ezen ágában nagybátyám üzletében 20 évi működésem alatt lehető legalaposabb jártasságot szereztem: ez a kedvező körülmény is remélni engedi, hogy a nagyérdemű közönség, — melynek jóindulatát a jutányos árak mellett való pontos és lelkiismeretes kiszolgálát által is teljes mértékben kiérdemelni fogykezetem lesz, — becses pártfogásában részesítend. — A n. é. közönség szives támogatását és pártfogását kérve, maradtam — Rimaszombat, 1892. aug. 24-én.

TELJES TISZTELETTAL **HEKSCH BERTALAN.**

RAKOTTYAY TESTVÉREK

PAPIR- ÉS KÖNYVKERESKEDÉSE, KÖNYVKÖTÉSZET
RIMASZOMBAT, FÖTÉR 3. SZ.
(Soós Mihályné-féle házában.)

Üzletmegnyitás.

Alólirottak tisztelettel tudatják a nagyérdemű közönséggel, hogy f. évi **augusztus hó 28-án** a Fötéren, özv. Soós Mihályné házában (a városháza mellett) egy minden igényeket kielégítő papir- és könyvkereskedést, valamint könyvkötészetet nyitunk. — Ajánljuk a különféle tudományos, szépirodalmi, vallásos, ima-, iskolai, író és üzleti könyveinken kívül a nagyválasztékú író-, levél- és rajzpapirjainkat; nemkülönben író- és rajzeszközeinket; valamint különféle diszmutrúinkat, u. m.: albumok, emlékkönyvek, íromappák, tinta-tartók stb. stb. a legjutányosabb árak mellett.

Gymnasiumi, polgári és népiskolai tankönyvek szintén kaphatók és ezeknek bekötötése gyorsan és jutányosan eszközöltetik.

Ugyanitt az
Uj italmérési törvény
40 krért kapható.

Uj vállalatunkhoz a n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtunk
Rimaszombat, 1892. augusztus 24-én

kiváló tisztelettel
RAKOTTYAY TESTVÉREK.

Hallatlan
olcsó ár

LÖFKOVICS LIPÓT

női és férfi divatárúk nagy raktárában az alantjegyzett saison-cikkek bámulatos olcsón — gyári áron alól — adatnak el.

!Isk. idényre!

Fiu-ingek.

LEÁNY FEHÉRNEMŰ.

FIU- ÉS LEÁNYCZIPÓK.

Iskola-táskák.

Fiu- és leányruhák.

Gyermek- és leányköpeny.

KÉZIMUNKÁK.

A közeledő őszi és téli idényre beszerzett árúczikkeimnek a részletes árjegyzékét két hét múlva bocsátom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Hallatlan
olcsó ár

TRUBINT LUKÁCS

SZIJGYÁRTÓ

RIMASZOMBATBAN.

Árjegyzék

két lóra:

Egész fekete szijistrángú hám	2-szer varrott	55 frt.
" " " " "	4-szer " "	68 frt.
Fél rezes hám szijistránggal	2-szer varrott	70 frt.
Minden csat réz,	4-szer " "	76 frt.
Fél pakfonos szijistrángú hám		70 frt.
Minden csat pakfon		80 frt.
Fél nickl kulcsú hám, 4-szer varrott		80 frt.
Minden csat nickl		90 frt.
Fél ezüstplattos hám Jukker		90 frt.

Minden csat ezüstplattos	120 frt.
Angol Kumet fél ezüst hám	120 frt.
Minden csat ezüstplattos	220 frt.
Fekete kulcsú kötélistrángú igás hám kantár, gyeplő, nyaklóval	28 frt.
2 lóra angol bőr, sárga francia gyeplő lapos	18 frt.
Gömbölyűre varrott	25 frt.
Angol nyereg teljesen felszerelve	38 frt.

Ostornyelek 50 krtól kezdve 5 frtig kaphatók. — Mindenféle lópokrócokat tartok raktáron.

TRUBINT LUKÁCS.

NÉHÁNY SZÓ A TESTI NEVELÉS ÉRDEKÉBEN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A TANULÓ IFJUSÁGRA.

Nem új téma az, mit e papírlapra vetünk. Sok, nagyon sok nyomdafestéket használtak már e kérdés fejtegetésére szakavatott kezek, de ki tehet róla, ha mégis közönnyel találkozik az állam és társadalom részéről. Legújabb időben ugyan úgy Európaszerte, mint hazánkban örvendetes haladás indult meg a testi nevelés érdekében, de még mindez nem elég, hogy ezen ügyet jelenlegi állapotában hagyjuk. Ez vezet bennünket, midőn a testi nevelésnek évek óta hangoztatott intenzívebb kezelése mellett foglalunk állást és édes hazánk épségét, boldogulását előmozdító kérdésnek sikeres megoldását sürgetjük. Hogy mindennek pedig szükségét érezzük, azt nem tagadhatja senki, ha csak egy pillantást is vet a satnya, erőtlennült, szellemileg tulterhelt, testileg beteg ifjuságunk tömkelegére.

A testgyakorlás, illetve a testnevelés állapotán változtatnunk kell. Fel kell rázni közönnyéből az ifjuságot, tudatára kell ébreszteni annak, hogy az erősebb testmozgásokra éppen úgy szüksége van, mint lelke művelésére. Szellemünknek testünk az alapja, tudásunknak pedig az egészség adja meg az értéket.

„Nem egy különálló test az, vagy lélek, a mit nevelünk, hanem egy ember és ebből ne csináljunk kettőt.“

A francia nagy bölcsésznek, Montaignének e mondatában van letéve a nevelésnek titka, mely kimondja határozatlan, hogy neveljük a lélek összes erőit: az értelmet, a kedélyt és akaratot arányosan, összhangzatosan a test erőivel együtt. A nevelés célja tehát a test és lélek összes erőinek harmonikus fejlesztése. Mert a test elhanyagolásával nemcsak testünket tesszük tönkre, hanem megszüli a szellem koldusságát, az idegességét, érzékenykedő, kapkodó korunk e közös nyavalyáját, a test tétlenségét, az ifjuság koraérettségét, blasirtságát, csenevész voltát, a lihegő tüdőt, a reszkető tagokat, a remegő inat és elgörbült gerinczet, a rossz gyomrot és minden betegségre való hajlamot.

De ezenkívül még a léleknek is ajándékoz következményeket, milyenek: a szellemi munkára való képtelenség, hirtelen kimerülés, az akaraterő és önértzet hiánya.

Korunkban mindezek dacára is nagyon háttérbe szorították a szellemi nevelés mellett a testnevelést.

Iskoláink tantermeiben 26—28 órai szellemi kísérletezéssel és legalább 10—12 órai ugyancsak szellemi házi-tornával érlelik ifjainkat a test és lélek betegjeivé.

Ennek következménye azután az a szomorú valóság, melyre egy fővárosi orvos a statisztika elrettentő adataival mutat. E szerint a magyar ifju közép életkora csak 59·3 év, míg ugyanaz Angliában 70·6, Németországban 68·1 év, sőt Austriában 65·1 év. A magyar intelligencia tehát körülbelül 11 évvel rövidebb életű, mint az angol, 9 évvel, mint a német, 6 évvel, mint az osztrák.

Már most, ha a férfi önálló és hasznavehető munkálkodását, melyet a társadalomnak és hazájának hozhat, a 25. életév betöltésétől számítjuk, marad a hasznos munkára a magyar társadalom bajnokainak 34·3, az angolnak pedig 45·6, azaz teljes 1/3 munkailóvel több. Mily tetemes, mily kiszámíthatatlan veszteség ez a hazára és társadalomra nézve.

Hazánk a szellemi haladás terén rövid évtized óta óriási haladást tett. E szellemi előhaladáshoz azonban nélkülözhetlen kellék a munkabíró ifjuság, hogy az európai civilizációval lépést tarthassunk és a nagy megpróbáltatás esetein a nyugatról fenyegető szellemi tulszárnyalás, a keleti brutáltság elborítása ellen hazánkat képes legyen megvédenie. Neveljünk testileg és szellemileg képzett ifjakat, mert nem az ágyuk sokasága, hanem a bátorlelkű és képzett ifjak sokasága menti meg hazánkat minden megaláztatástól.

Legyen az iskola az első, mely jó példával járjon elől s mentse meg a haza virágát, nyerje meg a jövőt, biztosítsa a végső célt. Az iskola, ha nem akarja az ifjuságnak reá bizott jövőjét kockáztatni, a testgyakorlás cultiválása terén, mint értelmes és öntudatos nevelő, kezdeményezőleg hasson a

társadalomra. Így adja meg a társadalomnak szükséges visszahatást és minden egyéb mellékes dolog mellőzésével egy közös cél: az erőteljes, munkabíró ifjuság nevelése lesz irányadó.

Néptanítók Jolsván.

Megérkezés.

A gömörmezei ált. tanító-egylet aug. hó 23. és 24-én tartotta ez évi közgyűlését Jolsva városában. A megye minden részéről vonultak a karavánok különféle szállító eszközökön a kitzűött pontra.

A vasutvonal mentiek Horkán adtak egymásnak találkat s a vasuti kocsik gőzfürdője után, az ide rendelt jolsvai fogatokon indult utnak egy jókora csapat, vezetvén őket a tanítók tanítója: a tanfelügyelő.

Más irányból jöttek tamásfali ekhós szekereken a rimaszombatiak, tüzér forma kocsikon a garamiak, kosolyákon a rőczeiek, murányiak, csúsztató szálakon a csetnekvidékiek. No, de mindannyian a vakációban nyert jó erőben, piros arcczal, derült kedéllyel. Voltunk vagy százötvenen és mégis az a kedves kis ember, a város polgármestere, keveselte a számunkat. Ő többet várt! Igen ám, neki oka volt rá, mert minden polgár bejelentette magát egy-egy tanító-vendég elfogadására és aztán követelte mindenik a maga vendégét, de hát hiába, 150-en 300 felé nem szakadhattunk.

Előértekezlet. Ismerkedés.

Műkedvelői előadás.

A program szerint megtartott az előértekezlet a városháza tanácstermében, melyen a közgyűlés tárgysorozata állapított meg. Levétegetett napirendről a tanügyi közlöny kiadásának indítványa, azon megokolással, hogy a fölös számú megyei lapok és országos tanügyi közlönyök ugyis kellő alkalmat nyújtanak nemcsak a nevelési dolgok feltárására, hanem személyes érdekeink istápolására is.

Ezt követé az ismerkedési estély, majd a szini előadás és a táncmulatság.

A mi az ismerkedést illeti, hát jó barátok, testvérek voltunk. A filoxerás karczos mellett erős „szobda-hütésben“ bizony mindvégig felismertük alaposan egymást. A színházban? Az az, hogy csak a folyosókon voltunk, mert hát nem fértünk be a tágas terembe mindannyian. A helybeli derék műkedvelők Berczik A. „A Házasítók“ című vigjátékát adták kiváló gyakorlottsággal, kitűnő alakítással ügyes rendezéssel, ugyancsak szép haszonnal az Ötvös-alap javára. A kitűnően sikerult előadásra csak annyi megjegyzésem van, hogy ily jó erőket talán valami jelesebb népszínmű előadására is fel lehetett volna, több erkölcsi sikerrel használni. No aztán a bál?

Hát ez kivilágos kiviradtig tartott. A ropogós csárdás keltette fel a zaharai napot a hegyek háta mögül.

NYÁR UTÓLJÁN . . .

Hetek, napok: s' itt az ősz újra,
Völgy virága, bércz koszorúja
Sápadt, beteg lesz, elvirul.
Viszhangra, mi ébredt dalomra,
Zöldellt, virult völgyre, halomra
Lágy, altató álom borul.

Fényes, ragyog ma még, sugárral
Tele az ég, hullámos árral
Zúg a patak sziklák alól.
De ah! fényben, hullámos árban,
Napsugarán, habok szavában,
Az elmulás sejtelve szól.

Himes a rét, illatot árul,
Kéjben a föld keble kitarul,
Erdő, mező, dallal tele;
Fa galyát a madár megszállja,
Fészket épít, dalolva várja,
Ha ring, lehull majd levele.

Pázsit terül, szőnyeg a hanton,
Távol, közel; a nyájas alkony
Szárnyát kéjbe fűrésztli még;
Fenn a magas menny tüzét ontja,
A galy zöld lobogóját bontja.
Még zöld a föld, még kék az ég.

Mégis, mégis, mi fájó: lassan
Hervad, kihül a föld, hervadtan
Sárgul, pusztul a földhatár.
Sejtelmén a közel halálnak,
Búsan susog lombja a fának:
Nem messze már, nem messze már.

Ki, ki! siessünk a természet
Keblére, míg virány, tenyészet
Fogadna még, lágy fuvalom.
Erdőn, mezőn, dicsének kelne,
Erdő, mező, virágos lenne.
Szálló szellőn, madárdalon.

Tárjuk ki szívünk, hadd fakaszszon
Rózsát az is, — mit elsirasson
Nincs még kopár, omló haraszt.
Hűvös, bokros, a bokor árnya,
Lágyan takar, mint tündér szárnya,
Élet, meleg, hí, von, maraszt.

Akkor, csak akkor zengje gyászát
A természetnek, ha zománczát
Vesztette: völgy, halom, tető,
Dalunk; addig ne tudja, sejtse
Elmulását, a szív felejtse:
Hogy van bánat, van temető.

Borsody Béla.

KATINKA SZERELME.

(Humoreszk.)

(A „Gömör“ eredeti tárcaja.)

Katinka szemre termett varróleány. Tüzből égő kék szemével, bogár fekete szemöldökével, piros pozsgás arcával és kaczkias magatartásával rendkívül tud hatni a kedélyekre. Egy szemvillanás, egy kacskintás és eperajának egy mosolya elegendő, hogy az ember ott motoszkáljon baloldali bordái fölött. Ilyen kiváló tulajdonságok mellett tehát nem csoda, ha Katinka iránt szerelmet táplált szívében sok tüzesvérű ifjoncz. Annyi volt az udvarlója, mint a fűszál. Mikor reggelenként a varrodába ment: a vattával bélelt, kaucsug kalppaggal toldott „segéd urak“ rendesen az üzletek ajtajába várták, hogy illő hajlongásokkal adják tudtára még égő szerelmüket.

Mindezek közt a szép hajlongó „urak“ között volt azonban Katinkának egy kedveltje: Csitry Jankó, Csitry Mihály borbély uramnak nagyreményű csemetéje. Jankó, dacára nemes mivoltának, fülig szerelmes volt Csuli Katinkába és a gyakori szerelmi vallomások mellett, nyomtatékoság okáért, naponta megtakarított tringeldjéből minden reggel megajándékozta egy-egy — habossal. A viszonzás „Ő“ által rendesen czuppanós csókokban nyilvánult ott, a lugas alatt. Szép egyetértésben, boldog szerelmi ömlengések között gyorsan peregték a napok az idő nagy orsóján.

Egyszer azonban a fatum, mely elmaradhatlan minden boldogság megsemmisítésében, történetesen a fent nevezett két szerelmes közé is befurakodott. Ugy történt ugyanis a dolog, hogy Jankó egyszer nem találta otthon Katin-

Munka-kiállítás.

Reggeli 7 órakor nyílt meg az iskolai munkák kiállítása, ezek öt termet foglaltak el. Az első teremben találtuk Jurin Samu jolsvai tanítónak, hirves kertésznek gyümölcs-kiállítását, több mint 50 különféle fajban alma, körte, szilva, szőlő. Itt láttuk a derék pomologot kitüntető ajándékot, — egy kertészeti eszközgyűjtemény diszes tokban, s nagy érmet a földművelésügyi ministeriumtól; tovább a jolsvai ipartanoda csinos rajzai, a jolsvai népiskolák dolgozatai. Kiállítottak: a nagyrőcei polg. iskola csinos kivitelű rajzokat, iskolai épület-tervezeteket; a polg. keresk. iskola gyönyörű edényfestészet, majolika tárgyai, gipsz-minták utánzatai magas foku ipari képzettségről tanuskodának.

Meglepő szép kiállítása volt a tiszakerületi felső leánynevelde tanulóinak női ipari kézimunkákban. Itt különösen ki kell emelnem, hogy nem a fény és csillogás, hanem az igazi gyakorlati életnek tanítatnak a növendékek; mindaz, ami egy család háztartásában a ruházatot illetőleg szükséges, ami célszerű és egyszerű, — a kis baba pólyájától a menyasszony kelengyéjéig — itt mind fellelhető. Nem maradt hátrább a jolsvai leánytanoda sem csinos, jó kivitelű dolgozataival. Fel- említem e helyütt, hogy ez oszt. kiállításában egy 1790-ben készült magyar stílusú szép himzési minta és ennek hű utánzata volt látható.

A mellékteremben a jolsvai iparos tanulók soknemű tárgyai vetekedtek jóságban, helyes kivitelben felülmulni egymást. Volt itt csizma, saru, cipő, vas- és faneműek, asztalos munkák, miniatűr szobabutorok, no meg egy óriás kolomp. „Oly hangos a szava, haragnak illenék holmi kis faluba“ mint a költő mondja. Fel is ajánlotta a kiállítás rendezője a közgyűlés elnökének a tanácskozás vezetéséhez elnöki csengőtül, — a választmány némely tagja hajlandó is lett volna elfogadni, — így remélvén eltompíthatni a Tornallya vidéke felől hangzó tompa morajt. No, de hála istennek, a fergeteg elvonult kár nélkül a közgyűlés felett! A kolomp is maradt a kiállításon. Csak arra vagyok, — mint gazdember — kíváncsi, hogy hol tenyésztik azokat az óriási teheneket, illetve riskákat, melyek ily unikum hangszerrel andalítják a jámbor embereket?!

Volt aztán még egy valóban elegans kiállítás, a Budapesten tanuló növendékek iskolai rajz- és író feladvány füzetének bemutatása, víz és színezett festészet.

Megemlitem kalapomat hazám fő- és szék-városa tanítói előtt, elől járnak nekik minden tekintetben!

Ott láttuk a falon papagályi Borza Pál bátyánk számtani táblázatait, melyre a jó öreg humoros előadással igyekezett a közfigyelmet felhívni. Egyébiránt nevezett collegánk szenvedélyes kiállító. Neki mindig különleges tárgyai vannak, p. o. borotvatartó, pápaszem, tok, kalitkák, gyufatartók, az új pénzhez tárczák, noteszek, zsebkönyvek, esernyő reparálás, kakukos órák, törött piparagasz, melyet meg is mutat saját ódon pipáján. Szóval igen változatos kiállító, csak egyedül jó kedélye változatlan.

kát és szörnyű lelki gyötrődések között elindult szórakozni a városkertbe. — Csitry egész úton valami balsejtelmet érzett, mely visszatérésre készítette; de nem tudott ellentámasztani szíve lán-gozó szerelmének. Mindinkább gyorsabbított lépéssel sietett kitérni célja felé és odaérve, lázasan nyitotta fel a kert ajtaját.

... Szemei meredtek, testét hideg borzongatás fogta el, mikor meglátta, hogy az egyetlen ideálja egy kereskedő-segéd ölében ülve tündelte a — habost. Ámulását legyőzve, sietett csendes otthonába. Levette magát bosszúsan egy kerevetre, beparancsolta a segéd-jelöltet, hozatott egy pár habost, kivette tartalmát, megtömté a borotválás közben hátramaradt geze-micével és egy papirosba göngyölve eltette. Katinka reggel ismét eljött és a boltajtóba megállva egy sokat jelentő mosolylyal adta tudomásul Jankónak, hogy hozhatja a — habost. A jel-szőnnek meg volt a hatása, a kisasszony egy pillanat mulva kezeckéibe szorogatta a göngyöleg tartalmát és egy sokat jelentő pillantás hátrahagyásával távozott. Jankó végtelenül ör-vendett a jól sikerült cselnek, Katinka pedig a göngyöleg tartalmának. A mitsem sejtő nagyság mikor elvégezte disz elvonulatát a „segéd urak“ előtt, a legközelebbi fordulónál eldobta a papi-rost és hatalmas apatitussal bekapta az egyik — habost. . . .

És azután . . . No de mindegy
Szerelmi hisztória,
Talán jobb lesz in aeternam
Subrosa maradnia.

„Mamlasz.“

Végül fel kell említenem Jolsva város spe-cialitását, a kitünő minőségű pokróczokat, melyet a helybeli iparosok állítottak ki. Áruk 3.50 frttól fel 14 frtig. Valóban potom ár! El is keltek volna mind, ha „ebbe a fene melegbe“ haza is nem kellett volna czipelni.

Végig jártuk az igen érdekes kiállítást azon tapasztalattal, hogy iskoláink feladatuk magaslatán állanak; azon oklással, hogy nagy mulasztás, hogy minden népiskola részt nem vesz ama nemes versenyben, mely az iskola szellemi állásának oly hű visszatükrözője!

Közgyűlés.

Kilencz órakor vonultunk az ev. egyház templomába; a közgyűlés színhelyére.

A közgyűlés a „Hymnus“ elzengésével vette kezdetét. Törköly József egyleti elnök nagyhatású megnyitó beszédében fejtegette a nemzeti nevelés alapján fejlődött tanító-egyleteket s azok működését. A szokásos üdvözlések után a tornallyai kör zárt sorokban lépett a porondra, s a napirend előtt kéri újra tárgyalás alá venni, a tegnap elejtett tanügyi közlöny ügyét; hosszas vita, majd szavazás után lerakta a csapat is fegyverét, annyival inkább, mivel elnökük már az előértekezleten önkénynt kapitulált.

A főjegyző Czikora István olvasta ezután fel jelentését az egyesület ez évi működéséről. Némely keserű hang vonult végig e főjegyzői enunciatión, melynek azonban, — az elnöki kiváló tapintat folytán — semmi utóíze nem lett.

Kiválóbb fontosságú tárgy volt az egyesület könyvtárának ügye. Eddig ugyanis szét volt osztva a 4 szakasz között egyenlő számban a könyvtár: jövőre a központban lesz elhelyezve. A könyv használatára nézve megállapított, hogy az egyes kivivők költségére megy a szállítás, míg a visszaküldés postai költségeit az egyesületi könyvtáros fizeti.

Olvastatott ezután a pénz- és könyvtári jelentés, kapcsolatban a tanszermúzeum örökének előterjesztésével, e múzeum minél gyakoribb látogatására és szaporítására a közfigyelem felhívott.

Járossi Endre tiszolczi tanító olvasta fel ezek után az egylet ügyrendjét célzó javaslatokat, melyek az egyes körök által már elbíráltattak. Élénk eszmecsere és némi módosítással elfogadtattak.

Törköly József olvasta fel a „Tanítói Segélyegyesület“ című tervezetét. Miután ily fölötté komoly és anyagi ügyeket is érintő ügyben nem tanácsos a pillanat felhevülése között gyors határozatra lépni: kiadatott elbírálás végett a járásköröknek.

Majd a választmány által beterjesztett 4 pályatétel közül szavazás útján e következő tüzettett ki: „Mik a mai nevelési és tanítási rendszer hiányai? Alulírott indítványára 50 korona létszen az abszolút belső munka jutalma. Viharos „éljen“ koronázta a koronát.

És így a tanító-testület vette megyénk területén legelőször is tényleges alkalmazásba az új magyar pénzt.

Délután két óra volt, midőn a közgyűlés kimerülve a szép tárgyalkozás érdekesítő munkájában, a „Szózat“ elzengése után feloszlott. A jövő évi közgyűlés helyéül Tiszolcz, vagy Likér tüzetvén ki.

Ebéd. Kirándulás.

Következett a nagy ebéd, (illetve nagyárú ebéd) a fürdő éttermében. A silány, izetlen étel és ital daczára megeredt a felköszöntések árja. Kimagasló volt a Csizy B. tósztya megyénk közszeretben álló tanfelügyelőjére. Szóltak még többen, sokan, talán mindnyájan. A sok között igazi lelki gyönyört okozott az egyesület humoristája, rőcsei Nagy Lajos „Károlyigabors“ szólamaival, talpra esett ötleteivel, örök ifjú élceivel.

Ebéd után kirándulásokra osztott a hadsereg. Egyik csapat a „Vashegyre“, másik a Chisnyovezi vasgyárba, harmadik a „cseresnyés“-kertbe, jókorá része pedig kocsikon hazaindult. Hozván magunkkal Jolsva városából egy kedves emléket, a szíves látás hálás érzetét, hozván a kartársi szeretetnek újra megedzett szent kapcsát.

Összelelkezett észak és dél, a Sajó az ő hölgyével, a Rimával, az édes forró ölelés gyümölcse leend a közös hazaszereteten alapuló igaz magyar nemzeti népevelés. Cs. M.

GÖMÖRVÁRMEGYE EBTARTÁSI SZABÁLYRENDELETE.

Olvásóinknak s a közönségnek akarunk szolgálatot tenni, midőn vármegyénk ebtartási szabályrendeletét, „Hivatalos Értesítője“ f. évi 33. számából szöszzerint átvéve, lapunk változatoságának rovására is, egész terjedelmében közöljük, egyelőre csak annyit jegyezve meg, hogy ezen szabályrendelet ellen a megyebizottsági közgyűlés 12300 sz. a. kelt határozata szerint. f. évi október hó 1. napjáig, felebbézzéssel élni bárkinek jogában áll. Saját észrevételeinket e közlemény végére tartjuk fen magunknak.

Ebtartási szabályrendelet.

I. Az ebádó megállapítása.

1. §.

Minden kutya 6 hónapos korától fogva ebádó (díj) alá esik.

Az ebek általában három osztályba soroztatnak, egymint:

I. Ház- és nyájörző ebek.

II. A vadász-ebek.

III. Kedvtelésből tartott (luxus) ebek.

Az I-ső osztályhoz csupán a komondor és kuvasz; —

a 2-ik osztályhoz kizárólag a vizsla, agár, taeskö, kopó és patkányfogó ebek soroztatnak; mineifogva minden más fajú kutya a 3-ik osztályhoz tartozik.

Nagy- és kis községekben.

Az I-ső osztályba sorozott ebek után 1 frt,

a II-ik „ tartozó ebekért 2 frt,

a III-ik „ tartozókárt pedig 3 frt

ebádó (díj) fizetendő évenként, míg a r. t. városok bterületén, hol ház- és nyájörző ebekre szükség nincs s ez okból ott az ebek I-ső osztályába osztott komondor és kuvasz-kutyák is a kedvtelésből tartott ebek közé soroztatnak; s ekként r. t. városokban csupán két osztály lesz megkülönböztetendő és pedig:

I. A vadász-ebek csoportja a fenti meghatározással 2 frt évi díj fizetés kötelezettségével;

II. A luxus-ebeké, mely csoportba minden egyéb eb tartozik, és évi 3 frt ebádó alá esik.

II. Az ebádó kivétele, beszédese, kezelése.

2. §.

Az ebádó kivételének alapját az összeírás képezi. — Az összeírás évenként január hónapban, községekben az előjáróság, és rendezett tanácsu városokban a kapitány által történik.

Mi végből köteles mindenki az előre közhírré teendő 8 napi határidőben, a birtokában lévő ebeket, azok számának, minőségének megjelölése mellett, bejelenteni, és a bejelentést lakásának pontos jelzése mellett sajátkezűleg aláírni; az ide vonatkozó úrlappal az érdekeltek hivatalból látatnak el; írni nem tudók a bejelentést élőszóval is megtehetik, mely esetben az úrlapot az ebtulajdonos bemondása szerint a községi jegyző (városi kiküldött) köteles kitölteni.

A ki évközben jut kutyának birtokába, tartozik 3 nap alatt az előző bekezdésben érintett bejelentést megtenni.

A ki az összeírás után egy féleven belől szerez kutyát, az egész-, a ki félév letelte utáa jut kutyának birtokába, az évi díj felét tartozik fizetni.

A kinek adó alá felvett kutyája évközben elvesz, ugyanolyan osztályhoz tartozó kutyát adófizetés nélkül tarthat, és csak amennyiben az újonnan szerzett kutyákra magasabb adó esnék, tartozik a többletet fizetni; hasonlólag az aki oly kutyát szerez, vagy bir, mely után az adó az ország bármely más községében már lefizettetett, újabb tartozkodási helyén ebádóval meg nem róható; ezen körülmény az alább érintett összeírás „jegyzet“ rovatában felemlítendő.

3. §.

Az úrlapok beérkeztevel az előjáróság (városokban a kapitány) az egyes bejelentések tartalmát az összeírás kimutatásba egyenként bevezeti az illető rovatban, a kivetendő díj összegét is javaslatba hozza.

Az összeírás előre közzéteendő, 3 napon át a község házában közzemlére teendő, mely idő alatt beérkező netáni felszólalásokhoz képest az összeírás kelesbitendő, lezárandó, aláírandó és 8 nap alatt, a bejelentési lapok visszatartása mellett, a járási főszolgabíró — rendőrkapitány — útján a törvényhatóságokhoz 2 példányban felterjesztendő.

Az összeírás után szerzett és a tulajdonos által a 2. §. értelmében 3 nap alatt bejelentett kutyára vonatkozólag, az előjáróság az összeírásról-estire pótlólag készíti el és terjeszti fel a fentebbi módon a központba.

(Vége köv.)